

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

DOBA
TRVÁNÍ
60 min

CÍLE LEKCE

- Žáci se seznámí s různými typy nerovnosti.
- Žáci se seznámí se stručnými, ale přesvědčivými argumenty založenými na výzkumu.
- Žáci se seznámí s dopady, které může mít nerovnost v širším společenském a ekonomickém kontextu.

ZAŘAZENÍ LEKCE DO RVP (PRŮŘEZOVÁ TÉMATA)

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
4. Multikulturní výchova

ZAŘAZENÍ DO PŘEDMĚTU

Občanská výchova/ZSV
Zeměpis
Dějepis

ZÁKLADNÍ INFORMACE K TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/temata/mezinarodni-nerovnost/>

VĚK: 11 – 14 let
STÁT: Česká republika
JAZYK: čeština
ZALOŽENO NA LEKCI:
<http://>

cdn.worldslargestlesson.globalgoals.org/2016/05/The-World-Is-Not-Equal.-Is-That-Fair.pdf

VÝUKOVÉ METODY

Simulační hra
Diskuze
Skupinová práce
Práce s textem

OBSAHOVÁ VÝCHODISKA TÉMATU

- <https://getupandgoals.cz/vychodiska-temat/>

VÝUKOVÉ CÍLE VÝCHODISKA

- Žáci vysvětlí pojem globální nerovnost. Popíše současné trendy mezi jednotlivými zeměmi a v rámci nich.
- Žáci uvedou k čemu slouží index lidského rozvoje.
- Žáci chápou, že ideje spravedlivosti a rovnosti jsou lidem vlastní.
- Argumentují jak pro, tak proti nerovnosti ve společnosti.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

POSTUP:

Než budete tuto lekci vyučovat, zamyslete se, jestli mohou být někteří z vašich žáků nerovnostmi více ovlivněni. Jde o citlivá témata, a pokud mají být diskutována otevřeně, bylo by dobré se ujistit, že je vaše třída bezpečným studijním prostředím pro všechny žáky.

Tato lekce je úvodem k některým z mnoha typů nerovností, které ve světě existují. Při popisování nerovností je snadné sklouznout ke stereotypům. Když se během diskuze nějaké stereotypy objeví, zkuste je aktivně dekonstruovat. Vysvětlete žákům, že problematika nerovnosti je velice komplexní. Během této lekce, obzvlášť u aktivity „pravda – nepravda“, se ujistěte, že vysvětlujete, že tyto nerovnosti existují kvůli systémům, které jsou diskriminující vůči chudým, menšinám, lidem s postižením, vůči ženám, seniorům a dalším. Ujistěte se, že žáci nepovažují za příčinu nerovnosti méněcennost některých lidí nebo stereotypy. Při popisování diskriminujících systémů objasněte, že mezi lidmi, kteří jsou součástí utlačovaných skupin, lze najít také mnoho pozitivních příkladů a úspěchů. **Cílem je, aby se žáci ztotožnili s tím, nerovnosti jsou nespravedlivé.**

V rámci přípravy si dále zajistěte dostatek sladkostí/knoflíků/kamínků nebo jakýchkoliv malých předmětů v dostatečném množství pro první aktivitu.

Přečtěte si přílohu 1 a rozhodněte se, jestli chcete tyto nápady uplatnit během první aktivity.

Nachystejte si bubliny (příloha 2) a vytiskněte informace pro žáky (příloha 3).

ČÁST 1 (10 MINUT)

Jakmile žáci vstoupí do místnosti, rozdělte mezi ně nerovnoměrně pár sladkostí/knoflíků/kamínků. Někteří by měli mít hodně, jiní nic. Většinu si nechte u sebe. Až se všichni usadí, zeptejte se. Je to spravedlivé? Povzbudte žáky, aby tuto otázku diskutovali. Požádejte žáky, aby se bavili také o tom, jak se cítí, jaké pocity v nich vzbuzuje to, kolik sladkostí mají. Vysvětlete jim, že vy máte nejvíc, protože jste nejstarší. Zeptejte se, jestli si myslí, že je to spravedlivé a jestli by se měly sladkosti rozdělit podle věku. Představte koncept sociální nerovnosti jako předmět této lekce.

Sociální nerovnost je situace, kdy si lidé nejsou rovni, protože některé skupiny mají více příležitostí, moci, peněz atd. než ostatní. (zdroj: MacMillan dictionary)

Aktivita lze rozšířit, viz příloha č. 1, dostupná také na následujícím odkaze.

<http://www.theguardian.com/teacher-network/2015/jan/28/teach-students-equality-smarties>

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

ČÁST 2 (10 MINUT)

Představte žákům tvrzení ze cvičení pravda – nepravda, viz příloha, o různých formách nerovnosti. Požádejte studenty, aby pracovali samostatně a rozhodli se, jestli jsou tvrzení pravdivá či nepravdivá.

Poté žáky seznámte s odpověďmi a diskutujte.

Byla tam nějaká tvrzení, která vás překvapila?

Byla tam nějaká tvrzení, u kterých jste si říkali, že by se daná situace měla změnit?

Co mají tato tvrzení společné? Tuto poslední otázku použijte k úvodu o tom, jak může mít nerovnost více různých podob.

ČÁST 3 (5 MINUT)

Ukažte žákům bubliny (příloha 3). Požádejte žáky, aby si je přečetli a postavili se k té, se kterou se nejvíce identifikují, se kterou nejvíce souhlasí. Požádejte je, aby zdůvodnili svoji volbu.

ČÁST 4 (15 MINUT)

Rozdělte žáky do malých skupin, aby připravili prezentaci o některé z forem nerovnosti. Žáci mohou využít informací z přílohy čtyři stejně jako další zdroje informací, noviny, internet, atd. Každá prezentace by měla trvat jednu minutu a měla by vysvětlovat, proč je nerovnost vážný problém. Žáci by mohli převést informace z přílohy čtyři do krátkého příběhu o jednom dni člověka, který zažívá ten který druh nerovnosti. Pozor na stereotypy.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

ČÁST 5 (20 MINUT)

Poté, co si poslechnete prezentace žáků, je požádejte, aby hlasovali, který typ nerovnosti je podle nich nejzávažnější a kterým by se chtěli více zabývat. Žáci nemůžou hlasovat pro ten typ, který prezentovali.

V malých skupinách požádejte žáky, aby vytvořili „řetězec dopadu“ pro nerovnost, kterou si odhlasovali. Žáci mohou sepsat všechny dopady, které je napadnout, které jsou důsledkem nerovnosti. Naveďte žáky, aby přemýšleli nad dopadem nerovnosti na jedince, rodinu, lokální komunitu, na jejich stát i Zemi. Mohou také uvažovat nad ekonomickými, společenskými, politickými a environmentálními dopady.

Jako příklad pro nerovný přístup k zeleni může být:

Lidé jsou méně zdraví, protože žijí mezi budovami a dopravními prostředky, protože mají méně prostoru pro sport, děti se neučí o rostlinách, přírodě a ročních obdobích, děti si nemají kde hrát, chodníky jsou špinavé, protože lidi nemají kde venčit psy, lidé utratí více za lékařskou péči, rodiny ve stísněných bytech jsou více stresovány, protože nemají dostatek prostoru k odpočinku, dešťová voda se ve městě vsakuje hůř, atd.

ČÁST 6 (5 MINUT)

Požádejte žáky, aby dokončili větu: „Pro mě, nerovnost znamená...“.

Odpověď můžete limitovat počtem slov, která směji žáci použít, nebo trvat na tom, aby uvedli konkrétní příklad ze světa.

Požádejte žáky, aby jmenovali něco, co představuje nerovnost v místě jejich bydliště nebo něco co vidají cestou do školy. Např. Křoví rostoucí na chodníku může dělat problém lidem na kolečkovém křesle, lidem, kteří mají potíže s chůzí.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Příloha 1: Jak učím žáky o rovnosti.

Agnes Arnold-Forster sdílí své nejlepší lekce, zapojuje mladé žáky do debat o nespravedlnosti a rovnosti s pomocí čokoládových sladkostí. Kdokoliv se zkušeností s prací nebo s životem s dětmi ví, že schopnost rozpoznat nespravedlnost je u dětí vysoce vyvinuta. „To není fér“ je věta, kterou se děti naučí velice brzy. Nicméně zřídka kdy děti zapojíme do produktivní diskuze o férovosti a kritické diskuzi o podstatě rovnosti, co dělá férové jednání férovým a kdo spravedlivost definuje. Nedávno jsem učila čtyři malé skupiny pěti a šestiletých žáků ze dvou škol v Romfordu v rámci Brilliant Clubu, neziskové organizace, která trénuje a umisťuje PhD studenty do nevýběrových státních škol a víceletých gymnázií, aby na školách realizovali semináře ve stylu vysokoškolské výuky pro malé skupiny šikovných žáků. Cílem je usnadnit jim přístup na prestižní univerzity, zvýšit jejich odhodlání a cílit na vzdělávací nevýhody. Jako PhD studentka jsem měla zkušenost s učením dvacetiletých, což bylo zcela odlišné od výuky devíti a desítiletých. Tato lekce je zaměřena na různé způsoby uvažování o férovosti, rovnosti a sociální spravedlnosti. Má být vyučována univerzitním stylem, tudíž jsme začali vymýšlením pravidel, jak na lekci komunikovat. Mlčet, když mluví někdo jiný, nesouhlas vyjadřovat kultivovaně. Pokud by byla tato pravidla dodržována, nebylo by nutné zvedat ruku, když chce někdo mluvit.

Lekci jsem začala rozdáním nějakých sladkostí. Některé děti dostaly patnáct, jiné jednu. Většinu jsem si nechala u sebe. Bylo to férové? Řekla jsem jim, aby zapsali pocity, které mají z takto rozdaných sladkostí. Někteří byli rozčilení, smutní, naštvaní. Jiní byli šťastní, spokojení. Jen pár z nich bylo zmatených z nerovného rozdělení, přestože sami dostali více. Zeptala jsem se, jak sladkosti přerozdělíme tak, aby to bylo spravedlivé. Všichni navrhovali, že bychom měli všichni dostat stejně. Předvídatelné. Spravedlivost je to stejné, co rovnost. Tato aktivita může být použita také pro další způsoby interpretace férového jednání. V jakých situacích může být nerovnost bližší spravedlnosti? Rozdělila jsem skupinu na poloviny. Jedna strana byli „dětí“ a druhá strana „dospělí“. Kdo by měl dostat víc sladkostí? Návrhy se lišily, ale většina se shodla na tom, že děti by měly dostat víc sladkostí, protože je víc chtějí. Dospělé zajímají jiné věci jako práce a počítače a úspěšnost jejich dětí ve škole. Férovost může vlastně znamenat rovné štěstí, ne rovnou distribuci. Tak jsem dala „dospělým“ peníze a nastavila vysokou cenu za jednu sladkost. Provokace. Když nebudou mít děti žádné peníze, jak si mají sladkosti koupit? Pokračovali jsme dál. Ze všech jsem udělala „dospělé“, ale jen jedna polovina měla peníze potřebné k výměně za sladkosti. Bylo to férové? Poprvé jsem se zde setkala s protikladnými názory.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Někteří navrhovali, že ti, co peníze mají, si je pravděpodobně vydělali prací, a tak si je zaslouží. Ostatní oponovali, že jsem peníze rozdělila náhodně a že nevíme, jestli dotyční opravdu pracovali nebo jestli byli zvýhodněni nespravedlivě. Někteří dále navrhovali, aby byly sladkosti rozděleny rovným dílem. Nebo by mělo být stanoveno minimum, které dostane každý. S tím, že někteří šťastlivci si budou moci koupit nějaké navíc. Tyto různé scénáře mají zřejmé paralely k některým situacím z reálného života. Nebylo těžké žáky na tyto paralely navést. Bavili jsme se o dětství. O jejich rolích a zodpovědnostech ve společnosti ve srovnání s rolemi a zodpovědnostmi jejich rodičů. Bavili jsme se o obětování svého vlastního štěstí v zájmu harmonie skupiny a debatovali jsme také o ceně práce. Diskutovali jsme to, že každý máme jiné potřeby a touhy, a také o chudobě. Došla řeč také na to, jestli je spravedlnost nejdůležitější stránkou společnosti. Nabourává spravedlnost v některých případech osobní svobodu? Dalo by se tyto diskuze v malých skupinkách aplikovat na širší svět? Cílem této lekce není poskytnout odpovědi, ale vyvolat diskusi. S mými žáky to fungovalo skvěle, byli výřeční a entuziastičtí. Přestože se v průběhu zapomnělo na pravidlo „nemluvíme jeden přes druhého“, diskuze byla produktivní a žáci byli schopni dojít k neobvykle sofistikovaným závěrům.

Nicméně tato lekce se více hodí pro malou skupinku než pro celou třídu. Zajímavé je také to, že průběh velice závisí na konkrétní škole a konkrétních žácích. Mladí žáci nejsou nesocializovaní, jsou silně ovlivněni společenským a kulturním kontextem, především jejich rodičů. Nicméně tato konverzace žákům dovolila diskutovat otázky, které si před tím pravděpodobně nekladli. Od pocitů individuální nespravedlnosti přešli k nazírání na společnost jako celek.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Příloha 2: Tvrzení.

1. 85 nejbohatších lidí světa vlastní stejné bohatství jako chudší polovina lidstva (3,5 miliardy lidí).
2. Průměrné bohatství bělošské rodiny v USA v roce 2009 bylo \$113,149 ve srovnání s \$5,677, což bylo průměrné bohatství afro-americké nebo hispánské domácnosti.
3. 80 % lidí s postižením žije v méně rozvinutých zemích.
4. Ve většině rozvojových zemí je oficiální míra nezaměstnanosti lidí s postižením v produktivním věku nejméně dvojnásobná oproti lidem v produktivním věku bez postižení.
5. V Latinské Americe je 80 – 90 % lidí s postižením nezaměstnaných. Většina z těch, kteří pracují, dostávají malé nebo žádné finanční ohodnocení.
6. Odhaduje se, že do roku 2040 bude přes 25 % evropské populace starší 65 let.
7. Ve Velké Británii je míra nezaměstnanosti ve věku 16-24 let 14,4 %. Celková míra nezaměstnanosti je přitom 5,7 %.
8. Na celém světě zaujímají ženy méně než 25 % křesel v parlamentech.
9. Ve Velké Británii pobírá státní podporu dvakrát více žen než mužů.
10. Dvě třetiny seniorů žijících v chudobě ve Velké Británii jsou ženy.
11. Snadný přístup k zeleni srovnává nerovnost ve zdraví mezi bohatými a chudými v Evropě o 40 % v porovnání s chudými, kteří nemají snadný přístup k zeleni.
12. Lidí žijících v USA poblíž hromadné dopravy mají přístup až k trojnásobnému množství prací na jedné míli čtvereční.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

1. 85 nejbohatších lidí světa vlastní stejné bohatství jako chudší polovina lidstva (3,5 miliardy lidí).

Pravda. Ze zprávy Oxfam 2014. <http://www.theguardian.com/business/2014/jan/20/oxfam-85-richest-people-half-of-the-world>

2. Průměrné bohatství bělošské rodiny v USA v roce 2009 bylo \$113,149 ve srovnání s \$5,677, což bylo průměrné bohatství afro-americké nebo hispánské domácnosti.

Pravda. <http://inequality.org/99to1/facts-figures/>

3. 80 % lidí s postižením žije v méně rozvinutých zemích.

Pravda. UN Development Program. <http://www.disabled-world.com/disability/statistics/>

4. Ve většině rozvojových zemích je oficiální míra nezaměstnanosti lidí s postižením v produktivním věku nejméně dvojnásobná oproti lidem v produktivním věku bez postižení.

Pravda. Business Disability Forum. <http://businessdisabilityforum.org.uk>

5. V Latinské Americe je 80 – 90 % lidí s postižením nezaměstnaných. Většina z těch, kteří pracují, dostávají malé nebo žádné finanční ohodnocení.

Pravda. World Bank, 'Disability and inclusive development: Latin America and the Caribbean', 2004

6. Odhaduje se, že do roku 2040 bude přes 25 % evropské populace starší 65 let.

Pravda. US Census Bureau, 2008. <http://www.efa.org.uk/pages/older-people-global-perspective-.html>

7. Ve Velké Británii je míra nezaměstnanosti ve věku 16-24 let 14,4 %. Celková míra nezaměstnanosti je přitom 5,7 %.

Pravda. Office for National Statistics, 2015, <http://www.theguardian.com/society/2015/feb/22/youth-unemployment-jobless-figure>

8. Na celém světě zaujímají ženy méně než 25 % křesel v parlamentech.

Pravda. Inter-Parliamentary Union, 2015. <http://www.theguardian.com/global-development/datablog/2015/mar/08/international-womens-daynumber-of-female-lawmakers-doubles-in-20-years>

9. Ve Velké Británii pobírá státní podporu dvakrát více žen než mužů.

Pravda. Mordaunt et al, 'One in Four', 2003

10. Dvě třetiny seniorů žijících v chudobě ve Velké Británii jsou ženy.

Pravda. Mordaunt et al, 'One in Four', 2003

11. Snadný přístup k zeleni srovnává nerovnost ve zdraví mezi bohatými a chudými v Evropě o 40 % v porovnání s chudými, kteří nemají snadný přístup k zeleni.

Pravda. Centre for Research on Environment, Society and Health, 2015, <http://fashion.telegraph.co.uk/article/TMG11551673/How-green-spaces-stop-the-wealth-gap-becoming-the-health-gap.html>

12. Lidé žijící v USA poblíž hromadné dopravy mají přístup až k trojnásobnému množství prací na jedné míli čtvereční.

Pravda. American Public Transport Association, 2013,

<http://www.apta.com/resources/statistics/Documents/NewRealEstateMantra.pdf>

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Příloha 3: Bubliny.

Věřím, že rovnost mužů a žen je důležitá, protože ženy tvoří polovinu lidstva, ale často jsou placeny méně než muži, jsou méně zastoupeny ve vládách a nemají takový přístup ke vzdělání. Potřebujeme odstranit bariéry, které jim brání v úspěchu.

Lorenzo, aktivista za rovnost

Věřím, že rovnost pro lidi různého původu, různých etnik, je důležitá, protože všichni lidé by měli mít stejné příležitosti a měli by vědět, že s nimi bude jednáno spravedlivě a s respektem bez ohledu na to, odkud přicházejí, jaká je barva jejich kůže nebo jaká je jejich víra.

Hetty, aktivistka za rovnost

Věřím, že rovnost lidí bez ohledu na to, jestli mají postižení nebo ne, je důležitá, protože každý by měl mít možnost chodit do školy, do práce a volně se pohybovat po okolí. Všichni lidé mohou přispět naší společnosti.

Chuck, aktivista za rovnost

Věřím, že rovnost lidí všeho věku je důležitá, protože lidé všeho věku mohou přispět naší společnosti a ekonomice. Mladí i staří mají dovednosti, které potřebujeme. Musíme poskytnout příležitosti všem lidem a ujistit se, že není nikdo vyloučen.

Sanjay, aktivista za rovnost

Věřím, že rovný přístup ke vzdělání pro všechny lidi bez ohledu na to, kdo jsou nebo kde žijí, je důležitý, protože každý si zaslouží mít příležitost učit se a zlepšovat svůj život, což obohatí nás všechny.

Isabella, aktivistka za rovnost

Věřím, že rovný přístup do parků a do zeleně je důležitý, protože všichni potřebujeme místa, kde můžeme odpočívat, cvičit a trávit volný čas. Tato místa by neměla být výsadou bohatých. Ze zdravější a šťastnější společnosti má prospěch každý. Jako bonus, zeleň prospívá také životnímu prostředí!

Mai, aktivista za rovnost

Věřím, že všechny lidské bytosti se narodily svobodné a rovné ve své důstojnosti a ve svých právech. Každý má nárok na všechna práva, bez diskriminace jakéhokoliv druhu. To se píše ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v dalších lidskoprávních dokumentech. Kdybychom každý respektovali lidská práva jiných lidí, potom by byl svět mnohem spravedlivějším.

Marie, aktivistka za rovnost

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Příloha 4: Fakta.

Vzdělání.

Všechny děti mají právo na kvalitní vzdělání bez jakékoliv podoby diskriminace. Nicméně reálně nemají děvčata rovný přístup ke vzdělání. Genderový rozdíl v přístupu ke vzdělání se sice zmenšil, ale rozdíly zůstávají v regionech ve všech stupních vzdělávání, což platí především pro nejvíce pro sociálně vyloučené. V docházce do základních škol jsme zaznamenali velký pokrok napříč všemi rozvojovými regiony. Avšak děvčata stále čelí mnohým překážkám v přístupu ke vzdělání, zejména v severní Africe, subsaharské Africe a západní Asii. V subsaharské Africe se v současnosti sice do škol zapisuje více dívek, ale poměrově jde o 93 dívek zapsaných do základních škol na každých 100 chlapců. Přístup ke středoškolskému a univerzitnímu vzdělávání zůstává vysoce nerovný. Značný posun byl zaznamenán v západní a jižní Asii, ale i v těchto regionech zůstávají děvčata znevýhodněna. Rozdíly jsou největší v univerzitním vzdělávání. V jižní Asii se na každých 100 chlapců zapíše na univerzity pouze 77 děvčat. Tato situace je nejextrémnější v subsaharské Africe, kde se genderový rozdíl v přístupu k univerzitnímu vzdělání dokonce zvětšil z 66 zapsaných děvčat v poměru ke stu zapsaných chlapců v roce 2000 na 61 děvčat ku 100 chlapcům v roce 2011.

Práce

Podíl žen v placených zaměstnáních mimo zemědělství pomalu roste z 35 % na 40 % mezi lety 1990 a 2010, ačkoliv v západní Asii, severní Africe a jižní Asii zůstává pod 20 %. Ženy stále mají oproti mužům nerovný přístup na trh práce, a to i po zohlednění dosaženého vzdělání a dovedností. Jsou jim často přenechána zaměstnání s malým nebo žádným finančním zajištěním nebo sociálními benefity, především v západní Asii a severní Africe, kde jsou placené pracovní příležitosti pro ženy velmi omezené. Globálně zaujímají ženy pouze 25 % seniorských manažerských pozic.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Věk.

Věková diskriminace je diskriminace nebo neférové jednání na základě věku. Může mít dopad na sebedůvěru, pracovní vyhlídky, finanční situaci a kvalitu života. Může také zahrnovat způsob, jakým jsou starší lidé prezentováni v médiích, což může mít širší dopad na celospolečenský postoj vůči starší generaci.

Starší lidé mohou zažít...

- Ztrátu zaměstnání z důvodu jejich věku
- Odmítnutí bezúročných půjček, nové kreditní karty, pojištění auta nebo cestovního pojištění z důvodu jejich věku
- Nižší úroveň služeb v obchodech nebo v restauracích z důvodu laxního přístupu zaměstnanců ke starším lidem.
- Odmítnutí finanční pomoci z důvodu věkového limitu
- Odmítnutí lékařského zákroku z důvodu, že jsou „příliš staří“
- Odmítnutí členství v klubu nebo v obchodní společnosti z důvodu jejich věku

Všechny tyto situace jsou příklady věkové diskriminace. Před některými z těchto forem věkové diskriminace ochraňuje zákon, ale ne před všemi.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Postižení.

Ve světě žije odhadem jedna miliarda lidí s postižením, přičemž 80 % z nich žije v rozvojových zemích. Deklarace lidských práv uvádí, že všichni lidé mají stejná práva, bez ohledu na to, jestli mají nebo nemají postižení. Nicméně lidé s postižením bývají často těmi nejchudšími z nejchudších, zažívají sociální vyloučení a diskriminaci na všech úrovních. Lidé s postižením představují 15 % světové populace.

Ve vzdělání

Děti a mladí lidé s postižením jsou jednou z nejvíce znevýhodněných a nejvíce zranitelných skupin společnosti. Často jsou vyloučeni ze společenského života a jsou vysoce náchylní k zanedbávání a zneužívání. Děvčata s postižením jsou dále utlačována v rámci jejich rodin a komunit a mohou čelit dvojité diskriminaci z důvodu jejich tradičních genderových rolí a zodpovědností (intersekcionalita).

V zaměstnání

Tak jako všichni z nás, lidé s postižením potřebují zaměstnání, aby si vydělali na živobytí, aby mohli přispívat svým rodinám a aby si zvýšili sebevědomí. Nicméně v současnosti je zaměstnání méně než 20 % lidí s postižením.

Ve společnosti

Inkluzivní vzdělávání a inkluze v zaměstnání samy o sobě nestačí k tomu, aby byli lidé s postižením plně integrováni do svých komunit. Přístup k informacím, k volnočasovým aktivitám, do budov nebo k infrastruktuře jsou také důležité. Lidé s postižením by měli mít možnost vejít do svého domu a pohybovat s v něm, stejně tak ve veřejném prostoru a ve veřejných budovách (knihovny, volební místnosti, školy, sportoviště, zdravotnická zařízení atd.). Přístupné prostředí je výhodou také pro další lidi se sníženou mobilitou, jako jsou děti a starší lidé.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Rasa a etnicita.

Ve Všeobecné deklaraci lidských práv se píše, že všichni lidé mají stejná práva, bez ohledu na jejich etnikum nebo rasu. Přesto znevýhodňování etnických menšin přetrvává na mnoha místech planety.

Méně rozvinuté země

Na světě existuje spojení mezi etnicitou a zaměstnáním. Jsou povolání, která mají ve společnosti nižší status a jsou také méně placená. Indický kastovní systém je příkladem. Přesto, že se kastovní systém v posledních desetiletích změnil, přičemž extrémní segregace spojená s nedotknutelností byla zakázána v roce 1950, Dalité budou i dnes s větší pravděpodobností uklízet toalety než jiné skupiny a s velice malou pravděpodobností by připravovali jídlo pro vyšší kasty Hindů. Zatímco chudoba v Indii obecně klesá, pro některé skupiny zůstává obecně vyšší, především jsou to Adivásiové („kmenoví“ lidé, z nichž 47 % ve venkovských oblastech žije v chudobě a 27 % ve městech), Dalité (dříve „nedotknutelní“, z nichž žije na venkově 34 % v chudobě a ve městech 22 %) a muslimové (27 % na venkově, 23 % ve městech). Míra chudoby u vyšší kasty Hindů pro rok 2011/12 byla pouze 16 % na venkově a 8 % ve městech.

Více rozvinuté země

Ekonomické a politické problémy způsobené etnickou nerovností jsou také zjevné v dalších zemích. Ve většině evropských zemí pracují nově příchozí migranti za nebezpečných nebo dokonce vykořisťovatelských podmínek v nízko placených profesích, které by místní za daných okolností nedělali. Ve Velké Británii je 12 % rozdíl mezi zaměstnaností Britů a etnických menšin. Přitom na britském trhu práce chybí odhadem 500 000 zaměstnanců. Data z Oddělení pro práci a penzi ukazují, že míra nezaměstnanosti pro mladé lidi ze subsaharské Afriky, z Pákistánu a Bangladéše v roce 2013 dosahovala 45 %, přičemž pro mladé Brity to bylo 19 %. Ostatní evropské země čelí podobným výzvám, ať už jde o nízké mzdy a diskriminaci nově příchozích nebo násobný efekt této diskriminace na druhou a třetí generaci v Evropě narozených etnických menšin.

// MEZINÁRODNÍ NEROVNOSTI //

1. lekce: NEŽIJEME V ROVNOPRÁVNÉM SVĚTĚ. JE TO FÉR?

PŘÍLOHY:

Zeleň.

Lidé žijící ve znečištěném životním prostředí jsou náchylnější k některým zdravotním problémům oproti lidem žijícím ve zdravém životním prostředí. U lidí, kteří mají přístup k zeleni, je nižší míra úmrtnosti ve všech věkových kategoriích. Zeleň také poskytuje prostor pro komunitní aktivity, sociální interakce, fyzické aktivity a rekreaci, stejně tak jako redukuje sociální izolaci, přispívá k soudržnosti komunity a pozitivně ovlivňuje zdraví obecně. Například existuje spojitost mezi sociálním kapitálem, jako například dobrovolnictvím, důvěrou v komunitě a lokální bezpečností, a zdravím, a to včetně prevencí demence a zhoršení kognitivních schopností u lidí starších 65 let, což souvisí se společenskou angažovaností. Pozitivní dopady využívání zeleně na zdraví jsou dalekosáhlé, souvisejí s vyšší mírou fyzických aktivit, lepším psychickým zdravím a blahobytem stejně tak jako s pozitivními dopady lepší kvality životního prostředí. Zeleň přispívá k zdravějšímu životnímu prostředí obecně, což má pozitivní dopad na zdraví. Výzkumy naznačují, že zeleň může zlepšit kvalitu životního prostředí se souběžnými pozitivními dopady na zdraví: zlepšení kvality vzduchu a vody, absorbování hluku a další. Zeleň také pomáhá absorbovat silné deště, více vstřebané vody vede k vyšší míře evapotranspirace, snižuje pravděpodobnost povodní a chrání biodiverzitu.

